

nasza

Solidarność

biuletyn informacyjny • redaguje
Międzyzakładowa Komisja Robotnicza Jastrzębie
Komitet Załazycielski Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego

Nr 13 1.12.1980 r.

MKR NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" W JASTRZEBIU ZDROJU UWAŻA ZA SWÓJ
OBOWIĄZEK POINFORMOWAĆ SWOICH CZYTELNIKÓW O STANOWISKU
SOLIDARNOŚCI WOBEC REPRESJI ZASTOSOWANYCH PRZEZ WŁADZE
W STOSUNKU DO DZIAŁACZY MKZ "MAZOWSZE".

Zamieszczamy podstawowe dokumenty w tej sprawie, nadesłane nam przez
KKP.

OŚWIADCZENIE SOLIDARNOŚCI REGIONU MAZOWSZE

z 21.XI.1980 r.

Dnia 20 bm. o godz. 16,30 funkcjonariusze SB i MO pod nadzorem wicepro-
kuratora Bardonowej przeprowadzili rewizję w siedzibie NSZZ "Solidarność"
regionu MAZOWSZE. Podczas przeszukania zakwestionowano dokument
dotyczący stanu praworządności w naszym kraju. Jest to pismo zatytuło-
wane "Uwagi o dotychczasowych zasadach łacigania uczestników nielegalnej
działalności antysocjalistycznej", przesłany 30.10. przez Prokuratora
Generalnego L. Czubińskiego do podległych mu urzędów /patrz załącznik/.
Dokument ten ujawnia liczne przypadki samowolnych decyzji policyjnych,
nadużywania władzy i naruszania prawa. Co więcej, traktuje je jako
zupełnie oczywiste. Pokazuje tym samym, że urząd prokuratorski jest
instrumentem w rękach aparatu bezpieczeństwa.
Dokument ten ma jednocześnie wykazać, iż powstanie niezależnych związków
zawodowych stanowi rezultat wszystkich dotychczasowych działań "anty-
socjalistycznych". Jest on kolejnym dowodem na to, że znaczna część
aparatu wymiaru sprawiedliwości nie przyjęła do wiadomości Porozumienia
Gdańskiego.

W tej sytuacji fakt, iż Prokurator Generalny zaleca "podległym placówkom"
umiejętne wykorzystanie załączonego tekstu w pracy politycznej i
zawodowej" nabiera groźnej wymowy.
Następnego dnia po rewizji w lokalu "Mazowsze" wezwany został na prze-
słuchania do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i tam zatrzymany Jan
Narozniak, pracujący społecznie przy uruchamianiu poligrafii związkowej.

Przestrzegamy władze przed nawrotem na drogę represji. Domagamy się natychmiastowego uwolnienia Jana Narożnika. W razie dalszego przetrzymywania go w areszcie, będziemy zmuszeni ogłosić stan gotowości strajkowej w wybranych zakładach regionu "Mazowsze". Jednocześnie postulujemy ujawnienie roli L. Czubińskiego, w naruszeniu praworządności w minionym dziesięcioleciu, a zwłaszcza jego odpowiedzialności za znęcanie się nad robotnikami Ursusa i Radomia po czerwcu roku 1976.

Prezydium NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"
region Mazowsze

Oświadczam, iż wprowadzić rzeczywiście nie wiedziałem o istnieniu oświadczonego materiału na terenie biura "Mazowsze" i o tym, że był on powielony. Wyjaśniam jednak, iż gdyby o tym wiedział, zlecilibym powielenie go w takiej liczbie egzemplarzy, by mogło go otrzymać każde koło zakładowe naszego Związku, takat ten bowiem zagraża interesom NSZZ "SOLIDARNOŚĆ".

Zbigniew Bujak
Przewodniczący Zarządu NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"
region Mazowsze

OŚWIADCZENIE KU URSUS I REGIONU MAZOWSZE z 24.XI.1980 r.

Dnia 20.XI. w biurze Zarządu NSZZ "Solidarność" regionu Mazowsze funkcjonariusze MO i SB przeprowadzili rewizję. W jej wyniku następnego dnia został aresztowany Jan Narożnik, pracujący społecznie w biurze Zarządu. Powołując się na punkt 4 Porozumienia Gdańskiego uważamy to za jaskrawe naruszenie tego Porozumienia. Broniąc zawartej w Gdańsku Umowy Społecznej dnia 24.XI. rozpoczęły strajk ZM URSUS. Strajk będzie kontynuowany, a z dnia 25.XI. do strajku przyłączą się następne zakłady.

- 1/ Domagamy się natychmiastowego uwolnienia Jana Narożnika oskarżonego ze udziału w informowaniu opinii publicznej o treści dokumentu opatrzonego klauzulą "tajne" z 30.X.1980 r. i skierowanego przez Prokuratora Głównego Lucjana Czubińskiego, do prokuratorów wojewódzkich.
- 2/ Domagamy się ujawnienia i ukarania osób odpowiedzialnych ze treści dokumentu zareklamowanego w Biurze Zarządu NSZZ "Solidarność" regionu Mazowsze. Dokument ten byłby skryty, pod protektorem tajemnicy, bezaradną praktyką organów ścigania.
- 3/ Domagamy się uchylenia przesłan wobec osób, które ze głoszenia swoich przekonań oskarża się o tzw. "działalność antysocjalistyczną".
- 4/ Domagamy się pociągnięcia do trybunału pilnym Komisji Sejmowej, która współpracując z przedstawicielami NSZZ "Solidarność" zbadałaby promówione funkcjonowanie Prokuratury, Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa oraz przedstawiłaby sposób skutecznego zabezpieczenia obywateli przed nadużyciami tych organów.

5/ Domagamy się przeprowadzenia śledztwa i ujawnienia osób odpowiedzialnych za przestępstwa popełnione wobec protestujących robotników w Ursusie, Radomiu i wszędzie, gdzie to miało miejsce w roku 1976 oraz na Wybrzeżu w roku 1970. Domagamy się ujawnienia materiałów Komisji KC PZPR powołanej w 1971 r. do zbadania odpowiedzialności za wypadki na Wybrzeżu.

6/ Domagamy się ograniczenia budżetu i kontroli wydatków w resortach MSW i Prokuratury w związku z kryzysową sytuacją ekonomiczną kraju.

Protestujemy stanowczo przeciwko powtarzającym się próbom stwarzania w kraju sytuacji strajkowej, prowokowanie napięcia społecznego i zakłócania realizacji programu wytyczonego przez Porozumienia zawarte w Gdańsku, Szczecinie, Jastrzębiu i w Katowicach. Od chwili swego powstania NSZZ "Solidarność" podejmuje ogromny wysiłek by zgodnie z potrzebami kraju jak najszybciej, w warunkach spokoju i rozwagi realizować literę i ducha tych Porozumień.

Oczekujemy na przybycie Komisji Rządowej do ZM URSUS do dnia 27 bm. do godz. 12.00. W przeciwnym wypadku zostanie ogłoszona gotowość strajkowa NSZZ "Solidarność" regionu Mazowsze.

Warunkiem zakończenia strajku jest podpisanie wspólnego komunikatu obejmującego wszystkie wymienione żądania przez przedstawicieli NSZZ "Solidarność" i Komisję Rządową.

OŚWIADCZENIE KOMISJI KRAJOWEJ NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" w sprawie represji wobec MKZ Regionu Mazowsze

Dokonana przez Sąd Najwyższy rejestracja NSZZ "Solidarność" spowodowała znaczne uspokojenie w kraju. Na gruncie rozsądnego kompromisu między związkami a władzami politycznymi zarysowała się perspektywa dla konstruktywnych działań na rzecz przezwyciężenia kryzysu społecznego. W ostatnich dniach wystąpiły jednak próby stordowania osiągniętego porozumienia przez te siły w aparacie władzy, które dążą do wzmagania napięć i piętrzenia konfrontacji.

Wśród posunięć, które zmierzają do rozmyślnego wywoływania konfliktów społecznych, szczególnie groźna w skutkach jest akcja, podjęta przez organa ścigania przeciw MKZ Regionu Mazowsze. Służba bezpieczeństwa na polecenie prokuratury dokonała rewizji w lokalu tego MKZ, aresztowała jego współpracownika Jana Narożniaka pod zarzutem art. 260 k.k. i wezwała do stawienia się na przesłuchanie z tego samego artykułu przewodniczącego MKZ Mazowsze Zbigniewa Bujaka. Zmusiło to MKZ NSZZ "Solidarność" Regionu Mazowsze do ogłoszenia strajku w obronie wolności związku i gwarancji bezpieczeństwa dla jego działalności. Z podobnymi akcjami przeciw lokalom, władzom i działaczom Związku mieliśmy do czynienia w Częstochowie, a następnie w Olsztynie i Opolu, Komisja Krajowa zapoznała się z treścią dokumentu Prokuratury Generalnej pt. "Uwagi o dotychczasowych zasadach ścigania uczestników nielegalnej działalności antysocjalistycznej", którego ujawnienie stało się pretekstem dla zastosowania wspomnianych przeciw MKZ Mazowsze represji. Komisja stwierdza, że wszystkie fakty, podane w tym dokumencie są szeroko znane i nie stanowią tajemnicy. Należy jednak podkreślić, że dokument ten o charakterze instruktażu dla prokuratorów wojewódzkich wskazuje niezbicie na aprobejacy stosunek prokuratury generalnej do faktów naruszania praworządności przez organa ścigania w latach 70-tych w tym zwłaszcza podczas wydarzeń grudniowych 1980 r. i wydarzeń czerwcowych 1976 r.

Komisja Krajowa przekazuje ten dokument wszystkim MKZ-om w przekonaniu, że powinien on być ujawniony wobec opinii publicznej. Wyrażając głęboki niepokój wobec powstałych sytuacji Komisja Krajowa wyraża zdecydowaną wolę dążenia do stabilizacji i pokoju społecznego w naszym kraju. Jednocześnie Komisja w pełni aprobuje żądania i akcję strajkową, do której zmuszony został MKZ Mazowsze. Występuje on bowiem w obronie wolności związkowej i elementarnych warunków normalnego działania "Solidarności". Jest to sprawa całego związku.

Komisja Krajowa:

- zaleca wszystkim MKZ-tom podanie do publicznej wiadomości stanowiska MKZ Mazowsze w tej sprawie,
- wzywa ogólna regionalne związki do udzielenia MKZ Mazowsze wszelkiego poparcia, jakie okaże się potrzebne,
- żąda od władz natychmiastowego podjęcia rozmów z MKZ Mazowsze niezwłocznego uwolnienia Jana Narożniaka i pracownika powielarni Prokuratury Generalnej Piotra Sapełż, umorzenia prowadzonego w tej sprawie postępowania karnego oraz stworzenia gwarancji bezpieczeństwa dla związku i przestrzegania praworządności zgodnie z pkt.4 Porozumienia Gdańskiego.

Ostrzegamy zwolenników polityki konfrontacji, że w obronie Związku i zapoczątkowanej sierpniowymi strajkami polityki odnowy gotowi jesteśmy użyć wszelkich środków, jakimi dysponuje nasz wielomilionowy Związek. Jednocześnie apelujemy do wszystkich członków NSZZ "Solidarność" o powstrzymanie się w obecnej napiętej sytuacji od eskalacji rozszczeń placowych i innych oraz stwierdzamy, że obowiązek statutowy zakaz ogłaszania strajków nie uzgodnionych z władzami Związku.

ZAŁĄCZNIK DO OŚWIADCZENIA MAZOWSZA

Niech nasi czytelnicy sami osądzą jaki jest stopień społecznej użyteczności tak pojętej tajności naszego życia publicznego.

COPIS

PROKURATOR GENERALNY
POLSKIEJ RZECZPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 30.11.1980 r.

NR DP 0581/80

T a j n e   egz.nr

Towarzysz
Prokurator Wojewódzki

W .....

Przesyłam Towarzyszowi Prokuratorowi opracowane w Prokuraturze Generalnej uwagi o dotychczasowych zasadach ścigania uczestników nielegalnej działalności: antysocjalistycznej do umiętnego wykorzystania w pracy politycznej i zawodowej.

/-/Lucjan Czubiński

zał. 1/13 ark.

U W A G I

o dotychczasowych zasadach ścigania uczestników nielegalnej działalności antysocjalistycznej.

Działalność nielegalnych grup antysocjalistycznych, wywodzących się z kręgów inteligentnych rozpoczęła się pod koniec lat pięćdziesiątych. Skupiała ona głównie młodszych pracowników naukowych oraz studentów Uniwersytetu Warszawskiego, z którymi współdziałała grupa intelektualistów krakowskich.

W początkowym okresie głównymi formami ich działania były spotkania w studenckich klubach dyskusyjnych a także spotkania o charakterze towarzyskim, na których wygłaszano referaty o treści polityczno-gospodarczej prowadzono dyskusje przedstawiające w fałszywym świetle zasady ustrojowe PRL i innych państw socjalistycznych, negujące dorobek tych państw oraz krytykujące kierunek ich dalszego rozwoju. Pod koniec 1964 r. Służba Bezpieczeństwa ujawniła podczas przesłuchania w mieszkaniu jednego z uczestników "grupy warszawskiej" Stanisława Gomułki dokument nazwany "program klasy robotniczej", którego twórcami - jak wykazało przeprowadzone śledztwo - byli głównie Karol Modzelewski i Jacek Kuroń, a współdziałali z nimi Stanisław Gomułka i Bernard Tajkowski. Kilka miesięcy później ujawniono, że K. Modzelewski i J. Kuroń opracowali "List otwarty do członków POP PZPR i do członków uczelnianej organizacji ZMS przy Uniwersytecie Warszawskim". Obydwa te dokumenty o zdecydowanie wroglej socjalizmowi treści w dużej mierze wyrażały zasady ideologii trackistowsko-rewizjonistycznej a w istocie nawoływały do obalenia przemocą ustroju PRL. Jest rzeczą niezmiernie charakterystyczną, iż cyt. wyżej "programie" wśród szeregu rewizjonistycznych założeń znalazł system władzy w PRL, znalazły się żądania utworzenia w Polsce niezależnych od państwa związków zawodowych przyznania klasie robotniczej prawa do strajku oraz zlikwidowania jednolitej partii klasy robotniczej i utworzenia w jej miejsce kilku partii rywalizujących ze sobą.

W związku z powyższą działalnością K. Modzelewski i J. Kuroń zostali aresztowani, oskarżeni i skazani za próbę obalenia przemocą ustroju PRL.

W odrębnym postępowaniu, za podobną działalność zostali aresztowani a następnie oskarżeni i skazani Kazimierz Badowski, Ludwik Hase i Romuald Śmiech.

Prowadzono też postępowanie karne przeciwko osobom utrzymującym kontakty z zagranicznymi ośrodkami dywersji ideologicznej, którym przekazywali materiały szkalujące ustrój i władzę PRL. Za taką działalność m.in. aresztowano w 1968 r., a następnie oskarżono i skazano wywodzących się także z kręgów Uniwersytetu Warszawskiego Macieja Kozłowskiego, Marię Tworowską, Krzysztofa Szymborskiego, Jakuba Karpińskiego i Marię Szpakowską /tzw. taternicy/.

W czerwcu i lipcu 1979 r. aresztowano a następnie oskarżono i skazano 30 osób należących do nielegalnej organizacji politycznej pn. "Ruch". Organizacja ta skupiała grupę osób spośród inteligencji ludzkiej, warszawskiej i lubelskiej ściśle związanej z klerem, w której wiodącą rolę odgrywali czterej bracia Czumowie: Hubert, Łukasz, Andrzej i Benedykt. Program tej organizacji był wyraźnie antysocjalistyczny, jej ideologia opierała się na nieograniczonej własności prywatnej.

na negowaniu funkcji klasy robotniczej jako siły napędowej narodu oraz kwestionowaniu kierowniczej roli partii robotniczej. Działalność "Ruchu" polegała głównie na opracowywaniu i rozpowszechnianiu ideologii wrogiej socjalizmowi, a w późniejszym czasie także na organizowaniu aktów terroru /próba wysadzenia pomnika Lenina w Poroninie/. Niezależnie od przedstawionych wyżej najpoważniejszych grupowych działań antysocjalistycznych, jakie miały miejsce w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, ujawniono szereg innych przypadków wrogich działań antysocjalistycznych, które zwalczano również przy użyciu środków represji karnej. /np. aresztowano, oskarżano i skazano Melchiora Wańkowicza, aresztowano Stanisława Salmonowicza i innych/. W związku z wydarzeniami tzw. "marcowymi" w 1968 r. a później tzw. grudniowymi w 1970 r. oraz wydarzeniami w 1976 r. /na terenie Radomia i Ursusa/ aresztowano, oskarżono i osądzono szereg osób, które dopuściły się przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu i mieniu społecznemu.

Po zakłóceniach porządku publicznego w 1976 r. w Radomiu i Ursusie nastąpiła znaczna aktywizacja sił antysocjalistycznych, które podjęły następną na szeroką skalę działalność, w tym również naruszając przepisy prawa karnego. We wrześniu 1976 r. utworzono nielegalny związek o nazwie Komitet Obrony Robotników, w skład którego weszły osoby zajmujące się już od wielu lat działalnością antysocjalistyczną /J. Kuroń, J. Lityński, A. Macierewicz, A. Michnik, M. Mikołajska i inni/. Związek ten /przekształcono 29 września 1977 r. w Komitet Solidarności Społecznej KOR/ prowadził i prowadzi nadal działalność, której pewne formy wyczerpują znamiona przestępstwa. Wzrost aktywności osób prowadzących po wydarzeniach radomsko-ursusowskich akcje podsycające w społeczeństwie nastroje niepokoju, mogących doprowadzić do ewentualnych dalszych zakłóceń porządku publicznego /np. zamierzano wykorzystać Dworenia Krakowskie do wywołania rozruchów kolportując fałszywe wiadomości co do przyczyn śmierci studenta UJ Pyjasa/ spowodowała konieczność wszczęcia śledztwa i zastosowania w maju 1977 r. aresztu tymczasowego wobec 7 osób prowadzących najbardziej aktywną działalność przestępczą.

Aresztowano wówczas: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Piotra Naimskiego, Mirosława Chojeckiego, Wojciecha Ostrowskiego, Jana-Józefa Pipskiego.

Podejrzany zarzucano popełnianie przedstępstw polegających na zorganizowaniu i kontynuowaniu współpracy z obcymi, wrogimi Polsce organizacjami /RWE, Instytut Literacki w Paryżu, Aneks i inne/, w celu szkolenia interesom politycznym PRL - drogą systematycznego przekazywania specjalnie spreparowanych informacji i opracowań, o stosunkach społeczno-politycznych w kraju. Wyniki śledztwa potwierdziły fakty opracowywania, drukowania i kolportowania /w tym również przekazywania za granicę/ informacji zawierających niejednokrotnie fałszywe wiadomości na temat m.in. działalności represyjnej wobec osób dopuszczających się naruszeń prawa. Wiadomości te, szeroko kolportowane, mogły doprowadzić do dalszych zakłóceń porządku publicznego.

Śledztwo nie dostarczyło natomiast dowodów potwierdzających bezpośrednie powiązania osób objętych postępowaniem z wrogimi Polsce organizacjami zagranicznymi /Radio Wolna Europa, Kultura Paryska/.

Postępowanie przygotowawcze zostało w tej sprawie umorzone w odniesieniu do wszystkich osób na zasadzie dekretu z 20 lipca 1977 r. o amnestii.

W latach 1977-1980 nastąpiło dalsze umocnienie organizacji elementów kontestatorskich. Obok KSS KOR powstały nowe organizacje, takie jak:

- Ruch Obrony Prawa Człowieka i Obywatela,
- Studenckie Komitety Solidarności,
- Komitety Samopomocy Chłopskiej,
- Ruch Młodej Polski,
- Konfederacja Polski Niepodległej.

Organizacje te coraz szerzej oddziaływały na społeczeństwo m.in. przy pomocy zakrojonej na szeroką skalę działalności wydawniczo-propagandowej.

Opracowano, drukowano i kolportowano około 30 publikacji periodycznych /gazety, biuletyn, magazyny/, wydano wiele nowych broszurowych opracowań oraz wydrukowano kilka książek. Nakłady szeregu tytułów sięgały kilku tysięcy egzemplarzy.

Wydrukowane i rozpowszechnione społeczeństwu dziesiątki tysięcy ulotek prezentujących hasła i poglądy ugrupowań antysocjalistycznych skierowane przeciwko istniejącej władzy.

Opisana działalność poligraficzno-wydawnicza była prowadzona bez zgody Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, a więc stanowiła przestępstwo z art. 6 a dekretu z 5 sierpnia 1946 r. o utworzeniu GUKPU.

Udział w wymienionych uprzednio organizacjach prowadzących taką - nielegalną - przestępczą działalność publicystyczną uznano, iż może być potraktowany jako przestępstwo z art. 276 § 1 k.k.

Rozważana może być również kwalifikacja prawna z art. 278 § 3 kk przy ocenie działalności tych osób, które pełnią funkcję kierowniczą w KSS KOR i innych organizacjach, które nie zostały zalegalizowane.

W płaszczyźnie przepisów prawa karnego można także rozpatrywać treść niektórych opracowań np. Leszka Moczulskiego pt. "Rewolucja bez rewolucji" będącą w istocie programem działania ROPCZIO zmierzającego do przejęcia władzy /jak zajdzie potrzeba przy użyciu siły/ przez elementy antysocjalistyczne.

Wypada podkreślić, że autor opracowania kreśląc parę lat temu wersję obalenia ustroju w Polsce opisuje, że poprzedzone to będzie okresem powstawania coraz bardziej trwałych i mocnych struktur organizacyjnych skupiających siły polityczne /antysocjalistyczne/, rozbudowy wolnej prasy, lokalnych samorządów, niezależnych związków zawodowych - jednym słowem tworzenia siły zdolnej do zdobycia władzy w państwie.

x

x

x

Należy podkreślić, że w ostatnich latach zmieniono formy postępowania wobec osób prowadzących działalność antysocjalistyczną rezygnując z wytaczania im procesów karnych o tę działalność, a ograniczając się jedynie do działań o charakterze porządkowo-zapobiegawczym.

Działania Służby Bezpieczeństwa zmierzające do ograniczenia zasięgu negatywnych inicjatyw podejmowanych przez zorganizowane grupy antysocjalistyczne oraz przeciwdziałania tworzeniu i kolportażowi nielegalnych wydawnictw tudzież odcinania elementów antysocjalistycznych od poszczególnych środowisk społecznych i zawodowych polegały m.in. na:

- 1/ przeprowadzeniu licznych przeszukań ujawniających dużą ilość nielegalnie wytwarzanych publikacji przeznaczonych do kolportażu oraz różnych urzędów i środków do ich sporządzenia i powielania,
- 2/ odbieraniu i zatrzymywaniu przedmiotów wymienionych w punkcie 1,
- 3/ dokonywaniu zatrzymań w aresztach MO osób w celu paraliżowania ich działalności antysocjalistycznej,
- 4/ kierowaniu do kolegów do spraw wykroczeń wniosków o ukaranie osób które prowadząc działalność antysocjalistyczną, dopuszczaly się różnych wykroczeń.

Udział organów Prokuratury w tych działaniach polegał na:

- 5/ zatwierdzeniu przeszukań i zatrzymania przedmiotów odebranych w toku przeszukań oraz na wydawaniu w sporadycznych przypadkach postanowień o zarządzeniu przeszukań,
- 6/ w kilku przypadkach osoby zaangażowane w działalność antysocjalistyczną, pociągnięto do odpowiedzialności karno-sądowej za popełnienie przestępstw pospolitych,
- 7/ dokonaniu dwukrotnie - w grudniu 1979 r. i sierpniu 1980 r. tymczasowego aresztowania na okres kilku dni grupy osób prowadzących działalność antysocjalistyczną.

Ad.1

Przeszukiwanie się właściwie jedną z głównych form przeciwdziałania odziaływania elementów antysocjalistycznych na społeczeństwo przy pomocy nielegalnego tworzenia i kolportażu materiałów propagandowych. Dokonywane są one przez funkcjonariuszy SB i MO z reguły w oparciu o nakazy jednostek SB i MO. Są to przeważnie przeszukiwania pomieszczeń domowych, lecz również i osobiste /np. przy zatrzymaniu osób zajmujących się kolportażem/.

Przeszukiwanie te najczęściej dokonywane są u osób związanych z działalnością antysocjalistyczną. Wyniki tych czynności są prawie zawsze pozytywne, o czym świadczy fakt, iż na około 200 przeszukań dokonanych w II kwartale br w tych sprawach w całym kraju, tylko w kilku przypadkach czynności te okazały się bezowocne.

Ad.2

W wyniku przeszukań odnaleziono i zatrzymano duże ilości najróżniejszych publikacji nielegalnych. Wśród nich zakwestionowano periodyczne pisma, takie jak: Robotnik, Głos, Biuletyn informacyjny, Krytyka, Dziennik Polski, Zapia, Biuletyn Dolnośląski, Zeszyt Historyczny, Rzeczpospolita Uczeń Polski, Robotnik Wybrzeża.

Znajdowano również książki i broszury wydawane nielegalnie przez tzw. "Niezależną Oficynę Wydawniczą" "NOWA", a także różnego rodzaju publikacje jednorazowe takie np. jak "Rewolucja bez rewolucji", "O handlu z Zachodem", "Kryzys czy przesilenie", "Władza i opozycja", "Twarzę w przyszłość", "Po wielkim skoku", "W połowie życia", "Zatruta humanistyka", "Śpiewnik warchoła", "Jak długo jeszcze", "Do wszystkich ludzi pracy", "Dzieje Katynia", "Czarne księga cenzury PRL", "Uwagi o rewolucji węgierskiej" i inne.

Ujawniono i zakwestionowano także znaczne ilości różnych ulotek, odezw i plakatów nawołujących społeczeństwo do różnego rodzaju protestów przeciwko posunięciom władzy i popierania działalności antysocjalistycznej.

Znaleziono także pewną ilość bezdebiutowej literatury pochodzącej z zagranicy, zwłaszcza wydawanej przez Instytut Literacki w Paryżu. Ilość egzemplarzy zatrzymanych w poszczególnych przypadkach była różna - od pojedynczych do wieluset egzemplarzy. Łącznie w pierwszym kwartale br zatrzymano około 10.000 egzemplarzy różnych publikacji o przedstawionym charakterze.

W wyniku przeszukań zatrzymywano również pewną ilość różnego rodzaju urzę-
dzeń i środków do tworzenia nielegalnych publikacji: maszyny do pisania,
powielacze, farby, papier itp.

Ad.3.

Zatrzymywanie dokonywane były najczęściej w związku z odbywaniem narad
różnego rodzaju aktywno kierowniczych organizacji antysocjalistycznych,
lub "komitetów redakcyjnych" nielegalnych wydawnictw. Zatrzymywane były
osoby, które drukowały, powielały lub kolportowały nielegalne publikacje
lub je posiadały.

Zatrzymani byli osadzeni w aresztach Komend MO. Funkcjonariusze SB prze-
prowadzali lub usiłowali przeprowadzić z nimi rozmowy wyjaśniające uświa-
damiające, nie przynoszące najczęściej żadnego skutku.

Zatrzymanych wypuszczano na wolność z reguły przed upływem 48 godzin.

W wyjątkowych przypadkach, jak to miało miejsce w ostatnich dniach
sierpnia rb., co do kilku osób łączny czas zatrzymania przekroczył usta-
wowy termin. Kilku członków działaczy grup antysocjalistycznych /Ku-
roń, Michnik i inni/ zostało wówczas kolejno osadzonych w kilku aresztach
MO po 2 doby. Jak wynika ze skarg skierowanych do Prokuratury, osoby te
przed upływem 48 godzin, były zwalniane z aresztu lecz przy wyjściu
z komendy MO znów je zatrzymywano i osadzano w innej komendzie na
kolejne 48 godzin.

Ze skarg tych wynika, że pomiędzy jednym a drugim zatrzymaniem funkcjo-
nariusze SB pozwalali tym osobom na spacer po mieście, wypicie kawy
kupno owoców.

Ad.4.

W szeregu przypadkach uczestnicy działalności antysocjalistycznej ukara-
ni zostali przez kolegia d/s wyroczzeń. Były to takie wykroczenia jak:
nielegalne zgromadzenie /art.52 § 1 kw/, rozrzucanie ulotek /zaświeca-
nie miejsc publicznych - art. 45 kw., wznoszenie okrzyków art.51 § 2 kw/
nielegalne zbiegowskie /art.50 kk/, noszenie bez zezwolenia odznaki
"Konfederacji Polski Niepodległej" /art.61 § 2 kw/. Jak wynika z prze-
kazanej Prokuraturze informacji Biura Śledczego MSW - w II kwartale br
ukarano łącznie 31 osób.

Kolegia wymierzały w większości wypadków kary grzywny, w kilku sprawach
- kary pozbawienia wolności.

Wnioski o ukaranie kierowane były przez Komendy MO. W tych sprawach,
w których odwołanie od orzeczenia skazującego kierowano do sądu, udział
w postępowaniu odwoławczym brały prokuratury.

Ad.5.

Udział organów Prokuratury w przeciwdziałaniu poczynaniom kontenstarów
polegały m.in. na dokonywaniu czynności procesowych we wszczętych po-
stępowaniach przygotowawczych.

Aktualnie Biuro Śledcze i niektóre wydziały śledcze MO prowadzą pod
nadzorem prokuratur postępowania przygotowawcze w 15 sprawach o prze-
stępce poczynania członków grup antysocjalistycznych. Postępowanie to
otwarte są w następujących miejscowościach:

Warszawa /2 sprawy/	Rad+omiu
Gdańsku	Szczecinie
Lublinie	Wrocławiu
Katowicach	Łodzi
Krakowie	Rzeszowie
Poznaniu	Wałbrzychu
Toruniu	Kaliszu

W sprawach tych najczęściej wydawano na wniosek MO postanowienia o
zestwierdzeniu przeszukania i zatrzymania osób wziętych poprzednio przedmio-
tów znalezionych w toku przeszukań.

Podstawą do wydawania takich decyzji były wyniki przeszukań w postaci ujawnionej publikacji wydawanych i kolportowanych przez ugrupowania antysocjalistyczne. Treść tych publikacji oceniana jest najczęściej w piśmie art. 271 lub 273 kk.

Należy podkreślić, że w przypadku gdy treść publikacji była obojętna z punktu widzenia prawa karnego, to podstawą do zatwierdzenia przeszukań i odebrania publikacji był fakt, iż pochodziły one z przestępstwa polegającego na ich wydrukowaniu bez zgody GUKPU. Znaczna ilość zatrzymanych w wyniku przeszukań przedmiotów: maszyn do pisania, powielaczy, papieru, a zwłaszcza nielegalnych publikacji, stwarza w niektórych trudności z ich przechowywaniem. W związku z tym podjęto na zasadzie art. 201 § 1 kpk - decyzje o przekazaniu tych publikacji do zbiornicy makulatury.

Ad. 6.

Kilka osób uczestniczących w działalności antysocjalistycznej, które dopuściły się przestępstw pospolicitych pociągnięto do odpowiedzialności karno-sądowej. W II kwartale br odnotowano 9 takich spraw, w których wszczęto postępowanie, w tym kilka zakończono wyrokami skazującymi. Były to przestępstwa popełnione w związku z prowadzoną działalnością, jak też nie związane z nią.

Do pierwszej grupy należały takie występki jak: kradzież, papieru, maszyny do pisania, powielacza, przemysł powielacza, do drugiej pobicia oraz groźba pobicia i użycia noża, wyłudzenie poświadczenia nieprawdy.

Ad. 7.

W dniu 1./:/ r. i w końcu sierpnia br w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych zastosowano tymczasowe aresztowania, trwające kilka dni wobec najbardziej aktywnych kontestatorów, których pozostawienie na wolności i kontynuowanie działalności wywołującej mogło w tych dniach doprowadzić do wywołania poważnych zakłóceń porządku publicznego /w grudniu 1./:/r. na Wybrzeżu Gdańskim w sierpniu br w związku z akcją strajkową w kraju.

W grudniu 1./:/ r. w sprawach nadzorowanych przez Prokuraturę w Warszawie i Łodzi zaaresztowano 15 osób: w sierpniu 1/0 w Warszawie zaaresztowano 21 osób, a w innych miastach 7, łącznie więc 28 osób.

Areszty stosowano pod zarzutem przestępstwa z art. 276 kk popełnionych przez udział w związkach /KSS KOR, ROPCZIO/ mających na celu działalność przestępczą polegającą na tworzeniu i rozpowszechnianiu różnych publikacji bez zezwolenia GUKPU.

Podstawowym materiałem dowodowym uzasadniającym areszty zastosowane w sierpniu br były przede wszystkim wyniki przeszukań przeprowadzonych w mieszkaniach podejrzanych, w toku których zakwestionowano duże ilości nielegalnych publikacji o treści społeczno-politycznej, i gospodarczej. Zawarte w tych publikacjach informacje zmierzały do wywołania niepokojów społecznych, były tendencyjne, demagogiczne a nieraz wprost fałszywe - chociaż nie zawsze wyczerpywały dyspozycje przepisów art. 270, 271 lub 273 kk. Zawsze jednak były one wydawane bez zgody Głównego Urzędu Kontroli Prasy Publikacji i Widowisk, co stanowiło występki z art. 6a dekretu z 5 sierpnia 1946 r.

Charakter, ilość, treść, sposób opracowywania i kolportowania tych wydawnictw wskazywał jednoznacznie na zorganizowaną działalność publikacyjną prowadzoną w ramach w/w nielegalnych organizacji politycznych.

Niektóre z tych publikacji miały nawet nadruki wskazujące na to, że były wydawane w ramach tych organizacji. Część opracowań była podpisana przez osoby, które w ten sposób niejako potwierdzały swą działalność w ramach owych, nielegalnych organizacji.

Zakres ujawnionej i udokumentowanej działalności publikacyjnej wskazywał na to, że stanowiła ona jeden z najważniejszych celów tych organizacji na obecnym etapie działalności.

Te wszystkie fakty były brane pod uwagę przy stosowaniu aresztów i formułowaniu zarzutów tych osób w związku /w nielegalnych organizacjach politycznych/ mającym na celu popełnienie przestępstwa wydawania publikacji bez zgody GUKPiW/.

Trzeba jednak stwierdzić, że opisany materiał dowodowy, na którym oparto decyzje o tymczasowym aresztowaniu nie był pełny i w przypadku gdyby śledztwo miało być zakończone aktem oskarżenia musiałby być znacznie wzbogacony.

Pogłębienie materiału dowodowego wymagać będzie przede wszystkim uzyskania dowodów osobowych /wyjaśnień podejrzanych, zeznań świadków/ pozwalających na zebranie pełnych dowodów winy osób zaaresztowanych. Uwzględniając, iż stosowana w ostatnich latach przez osoby biorące udział w działalności antysocjalistycznej taktyka polegająca na odmaiwaniu z reguły składania w postępowaniu przygotowawczym wyjaśnień bądź zeznań - powoduje bardzo poważne trudności w uzyskaniu wspomnianych dowodów osobowych, koniecznym staje się zwrócenie większej uwagi na dokumentowanie w szerszym niż dotychczas stopniu przejawów przestępczej działalności grup antysocjalistycznych.

Obecnie czyni osób uczestniczących w działalności antysocjalistycznej traktowane są jako udział w związku mającym na celu tworzenie i kolportowanie nielegalnych publikacji /przestępstw z art. 276 kk/. Pewne przejawy działalności tych grup wykraczają jednak poza ramy dyspozycji tego przepisu. Jak wynika bowiem z niektórych opracowań i publicznych wystąpień przedstawicieli ugrupowań antysocjalistycznych, przewidują oni także możliwość, a nawet konieczność przejęcia władzy w kraju, także w drodze użycia siły. Dzisiaj mówię o tym zupełnie wyraźnie. Przygotowanie realizacji takich zamysłów stanowić może podstawę do kwalifikowania tej działalności - z punktu widzenia prawa karnego - jako czynności przygotowawczych, a nawet podejmowania działań, zmierzających do obalenia przemocą ustroju w Polsce.

W związku z tym, przy pogłębianiu materiału dowodowego, należy przewidywać potrzebę zebrania i utrwalania dowodów pozwalających na ewentualne sformułowanie zarzutów o takie przestępstwa.

Warszawa, październik 1980 r.

PROKURATURA GENERALNA
Departament II i III

POSIEDZENIE KRAJOWEJ KOMISJI POROZUMIEWAWCZEJ
W GDAŃSKU Z 26.XI.1980 r.

Na kolejnym posiedzeniu KKP podjęto szereg postanowień dotyczących ruchu "Solidarność". Zamieszczamy poniżej ich teksty. Ponadto KKP złożyła oświadczenie w sprawie represji wobec MKZ Mazowsze, które zamieściłmy powyżej.

OŚWIADCZENIE W SPRAWIE KOMISJI D/S USTAWY O ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH

Krajowa Komisja Porozumiewawcza przyjęła do wiadomości stan prac komisji d/s ustawy o związkach zawodowych. KKP wyraziła aprobatę dla pracy przedstawicieli naszego związku w łonie Komisji KKP uważa za konieczne podanie projektu nowej ustawy pod dyskusję w organizacjach związkowych, przy uwzględnieniu - w miarę możliwości - rozwiązań alternatywnych.

OŚWIADCZENIE KOMISJI POROZUMIEWAWCZEJ W SPRAWIE STRAJKÓW

Zgodnie z § 33 ust. 3 Statutu Strajk Solidarnościowy, a także każdy strajk, który wykracza poza jeden zakład pracy, może być podjęty wyłącznie na podstawie decyzji Zarządu Regionalnego. Strajk, który wykracza poza teren jednego regionu może zostać podjęty wyłącznie na podstawie decyzji Komisji Krajowej Związku. Sekcje branżowe i zawodowe nie mają prawa podejmować decyzji o strajku bez zgody Krajowej Komisji.

Krajowa Komisja Porozumiewawcza podkreśla z całą mocą, że w pa-nującej obecnie napiętej sytuacji społecznej wszelkie działania strajkowe nie uzgodnione z właściwymi instancjami związkowymi godzi w dobro Związku. W poczuciu odpowiedzialności za dobro kraju i naszej organizacji przestrzegamy przed nieodpowiedzialnymi strajkami. Może się bowiem zdarzyć, że będziemy zmuszeni publicznie zdystansować się od niezgodnej ze Statutem akcji strajkowej.

OŚWIADCZENIE W SPRAWIE PROJEKTU KARTKOWEJ SPRZEDAŻY MIĘSA I TŁUSZCZÓW.

Wobec zasadniczych wątpliwości i zastrzeżeń, które nasuwa projekt kartkowej sprzedaży mięsa i tłuszczów, Krajowa Komisja Porozumiewawcza nie może się obecnie ustosunkować w sposób definitywny do przedstawionego projektu. Będzie to możliwe dopiero po udostępnieniu przez władze niezbędnych informacji dotyczących rozmiarów produkcji i spożycia w latach ubiegłych i w przyszłości oraz terminu utrzymania sprzedaży kartkowej. Krajowa Komisja Porozumiewawcza zwraca się do zespołu ekspertów o dokonanie szczegółowej analizy projektu rządowego, która powinna być poddana pod dyskusję organizacjom zakładowym.

OŚWIADCZENIE W SPRAWIE STATUTU

Członkowie chłopo-robo-rników wywołują zapytania czy chłopo-robotnicy mogą jednocześnie należeć do NSZZ "Solidarność" w zakładach pracy oraz do związku zawodowego rolników.

Krajowa Komisja Porozumiewawcza stwierdza co następuje:

§ 13 Statutu naszego Związku brzmi: "członkowie związku nie mogą należeć do innego Związku Zawodowego". Intencją tego przepisu jest zapobieżenie podwójnemu członkostwu w związkach zawodowych na terenie jednego zakładu pracy. Ponieważ przynależność do związku zawodowego rolników pracowników zatrudnionych zgodnie z § 5 Statutu nie stanowi takiego niebezpieczeństwa, zatem pracownicy, którzy prowadzą również gospodarstwa rolne mogą jednocześnie należeć do NSZZ "Solidarność" oraz do związku zawodowego rolników.

**OŚWIADCZENIE W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O KONTROLI
PRASY, PUBLIKACJI I WIDOWISK.**

Zgodnie z porozumieniem Gdańskim, rząd powinien był wnieść w ciągu trzech miesięcy do Sejmu projekt ustawy o kontroli, prasy, publikacji i widowisk. Opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekt budzi zasadnicze zastrzeżenia i stanowi regres w stosunku do dekretu z r.1946. Opracowane przez różne środowiska społeczne. Wszystkie projekty powinny być poddane pod publiczną dyskusję. Krajowa Komisja Porozumiewawcza po zapoznaniu się ze stanowiskiem Komisji Porozumiewawczej Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych przedstawi stanowisko w sprawieni niezbędnych gwarancji wolności słowa, które powinna ustalać cenzura zapewnić.

**OŚWIADCZENIE W SPRAWIE ODMOWY PODPISANIA POROZUMIENIA
Z WŁÓKNIARZAMI.**

Minister Przemysłu Lekkiego odmówił podpisania parafowanego już porozumienia z Tymczasową Komisją Porozumiewawczą Włóknierzy NSZZ "Solidarność" uzależniając finalizację umowy od wycofania się Tymczasowej Komisji Włóknierzy z rezolucji, wyrażającej poparcie dla MKZ Mazowsza. Krajowa Komisja Porozumiewawcza uważa to postępowanie za oburzającą próbę sprowokowania akcji strajkowej w tak napiętej sytuacji kraju. Żądamy natychmiastowego i bezwarunkowego podpisania parafowanego porozumienia.

**DEKLARACJA KRAJOWEJ KOMISJI POROZUMIEWAWCZEJ W SPRAWIE
ROZCZNYCY POWSTANIA LISTOPADOWEGO.**

29 listopada br. mija 150 rocznica wielkiego zrywu niepodległościowego narodu polskiego - Powstania Listopadowego. Społeczeństwo polskie, jak co roku czci tę rocznicę składając hołd bohaterom walki o wolność. Obecna sytuacja naszego kraju wymaga uczczenia rocznicy Powstania Listopadowego w atmosferze szczególnej powagi. Krajowa Komisja Porozumiewawcza NSZZ "Solidarność" zwraca się do całego społeczeństwa, zaś w szczególności do młodzieży, o zachowanie spokoju, powagi i godności podczas uroczystości związanej z obchodami rocznicy. Uroczystości to - koncerty, spotkania, wykłady powinny odbywać się w salach zamkniętych, nie zaś na ulicach czy placach. Mówimy, pamiętać, że wszelkie niepokoje czy nieprzemyślane manifestacje mogą w efekcie przyczynić się do niepotrzebnego i szkodliwie rzutującego na przyszłość zaoognienia sytuacji w kraju. Mamy nadzieję, że nasz apel zostanie należycie zrozumiany.

SYMPOZJUM DLA SOLIDARNOŚCI ROLNICZEJ

Serdecznie zapraszamy na sympozjum na temat:

"Wieś i rolnictwo w świetle katolickiej nauki społecznej"

które odbędzie się w sobotę 6 grudnia br w kościele Św. Anny,
w Warszawie, przy ul. Krakowskie Przedmieście 83.

Program sympozjum:

KOŚCIÓŁ ŚW. ANNY

godz. 10,00 Msza św. koncelebracja pod przewodnictwem J.E.Ks. Biskupa
Władysław Miśka

Sala w podziemiach kościoła Św. Anny:

godz. 11,00 Ks. doc. dr hab. Joachim Kondziela - "Wieś i rolnictwo
w nauczaniu społecznym Kościoła"

godz. 11,45 Prof. dr Ryszard Manteuffel - "Najpilniejsze problemy
polskiej wsi i rolnictwa"

godz. 12,30 Dyskusja

godz. 16,00 Zakończenie obrad

Redaguje zespół: Jerzy Skwara, Tadeusz Jedynak, Piotr Lucioł,
Wiesław Gwizd, Henryk Woltke.